

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

The instructional leadership of administrators affecting effectiveness of academic administration
in schools under the office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 1

ชลนิชา ศิลาพงษ์¹ รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร² ดร.รัชฎาพร งอยภูธร³
Chonnicha Silapong¹ Assoc. Prof. Dr.Chaiya Pawabutra² Dr.Rutchadaporn Ngoipoonthon³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา เปรียบเทียบ หาความสัมพันธ์ หาอำนาจพยากรณ์ และหาแนวทางยกระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2563 รวมทั้งสิ้น 339 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .781- .885 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .936 และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .800- .837 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .930 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้การวิเคราะห์ F-test (One way ANOVA) ใช้ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แต่ละขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด
2. ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด
3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ และจำแนกตามอำเภอที่โรงเรียนตั้งอยู่ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹Master of Education Program in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

²Course teacher in Master of Education Program And Doctor of Education Program in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

³ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลเต่างอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

³Senior Professional Level Teachers Anubantaongoi School under the office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 1

*ผู้ติดต่อ, เมล์: ชลนิชา ศิลาพงษ์, csilapong9@gmail.com

รับเมื่อ 26 มกราคม 2564 แก้ไข 24 กุมภาพันธ์ 2564 ตอรับ 27 กุมภาพันธ์ 2564

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ และจำแนกตามอำเภอที่โรงเรียนตั้งอยู่ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

4. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ ประสบการณ์ในการทำงาน และอำเภอที่โรงเรียนตั้งอยู่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีอำนาจพยากรณ์ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน และด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการพัฒนาครูและบุคลากรด้านวิชาการ และด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. แนวทางการยกระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ดังนี้ 7.1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านวิชาการ มีการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และนำหลักสูตรไปใช้ 7.2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแผนในการพัฒนาครูและบุคลากรด้านวิชาการที่ชัดเจน ยุติธรรม ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเอง เช่น การประชุม อบรม และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น 7.3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณธรรมและจริยธรรม และ 7.4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ทั้งทางด้านกายภาพและจิตวิทยา

ABSTRACT

The purposes of this research were to study, compare, find out the predictive power and establish the guidelines to improve instructional leadership of school administrators affecting the effectiveness of academic administration in schools under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 1. The samples, consisted of 339 administrators' academic heads or teachers in the academic year 2020. The instruments for data collection were a set of 5-level rating scale questionnaires with discrimination power values ranged from .781 to .885 and reliability in terms of the instructional leadership of school administrators at .936 and with discrimination power values ranged from .800 to .837 and reliability in terms of the effectiveness of academic administration in schools at .930. Data were analyzed through percentage, mean, and standard deviation. The hypothesis testing used was F-test (One way ANOVA), Pearson Product-Moment Correlation and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results were as follows:

1. The instructional leadership of school administrators as perceived by administrators, academic heads and teachers as whole was at a highest level.

2. The effectiveness of school academic administration as perceived by administrators, academic heads and teachers as whole was at a highest level.

3. The instructional leadership of school administrators as perceived by administrators, academic heads and teachers, classified by status and the district is located in the school as a whole was at a statistical significant difference of the .05 level, classified by work experience and school sizes as a whole was no significant statistical difference.

4. The effectiveness of school academic administration as perceived by administrators, academic heads and teachers, classified by status, work experience and the district is located in the school as a whole was no significant statistical difference, classified by school sizes as a whole was at a statistical significant difference of the .01 level.

5. The instructional leadership of school administrators affecting the effectiveness of academic administration as perceived by administrators, academic heads and teachers had a positive relationship at a statistical significance level of .01

6. The instructional leadership of school administrators had the predictive power toward the effectiveness of academic administration in schools, including curriculum development and teaching and learning and students quality development was at a statistical significant difference of the .01 level and teacher and academic development and creating the environment for learning was at a statistical significant difference of the .05 level.

7. Guidelines for improving the instructional leadership of school administrators affecting the effectiveness of academic administration in schools are as follows : 7.1) Administrators should be persons with academic knowledge, core courses are analyzed, create an educational institution curriculum and apply the course 7.2) Administrators should have a plan to develop teachers and academic personnel that are clear, fair, encouraging teachers to develop themselves such as meetings, training and further education at a higher level. 7.3) Administrators should set goals for improving the quality of learners in terms of academic achievement, morality and ethics 7.4) Administrators should create the environment for learning of physical and psychological learning.

Keywords: Academic Leadership, Effectiveness of academic administration

กุ่มิหลัง

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจกรรมที่มีผลต่อความก้าวหน้าของนักเรียน มุ่งเน้นที่พฤติกรรมของครู ซึ่งจะเพิ่มพูนการเรียนรู้ของนักเรียน การกำหนดวัตถุประสงค์ของโรงเรียน การจัดทำพันธกิจของโรงเรียน การจัดทำเป้าหมายโดยรวมของโรงเรียน การจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมบรรยากาศของโรงเรียน การจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ การนิเทศ การประเมินครู การประสานงานโครงการ การพัฒนาบุคลากร รวมถึงการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้บริหารโรงเรียน ตลอดจนเพื่อนครู นักเรียน และชุมชน (โชยา ภาวะบุตร, 2560, หน้า 115)

หลักการบริหารงานวิชาการที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ของการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพของการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษาต้องคำนึงถึงการพัฒนาลู่ความเป็นเลิศทำให้ดีที่สุด นำไปสู่คุณภาพที่คาดหวัง คำนึงถึงวัตถุประสงค์

และเป้าหมายของการศึกษาโดยให้บุคลากรทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบร่วมกัน ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพ คำนึงถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความประหยัด (หทัยชนก ปัญญา, 2558, หน้า 29)

จากสภาพดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารใช้ในการยกระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 อยู่ในระดับใด
2. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 อยู่ในระดับใด
3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตาม สถานภาพ ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของโรงเรียน และอำเภอที่โรงเรียนตั้งอยู่ แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
4. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตาม สถานภาพ ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของโรงเรียน และอำเภอที่โรงเรียนตั้งอยู่ แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
5. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 สัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร
6. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 หรือไม่ อย่างไร
7. แนวทางการยกระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
3. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตาม สถานภาพ ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของโรงเรียน และอำเภอที่โรงเรียนตั้งอยู่

4. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตาม สถานภาพ ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของโรงเรียน และอำเภอที่โรงเรียนตั้งอยู่

5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

6. เพื่อหาอำนาจพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

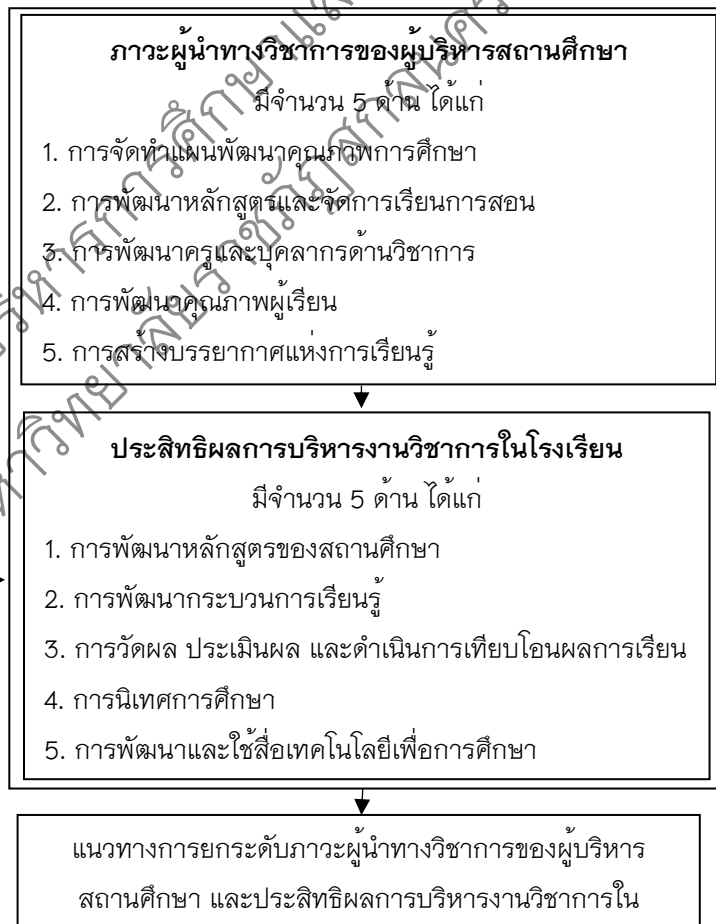
7. เพื่อศึกษาแนวทางการยกระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

1. สถานภาพ
  - 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา
  - 1.2 หัวหน้างานวิชาการ
  - 1.3 ครูผู้สอน
2. ประสบการณ์ในการทำงาน
  - 2.1 น้อยกว่า 10 ปี
  - 2.2 ระหว่าง 10-20 ปี
  - 2.3 มากกว่า 20 ปี
3. ขนาดของโรงเรียน
  - 3.1 โรงเรียนขนาดเล็ก
  - 3.2 โรงเรียนขนาดกลาง
  - 3.3 โรงเรียนขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ
4. อำเภอที่โรงเรียนตั้งอยู่
  - 4.1 อำเภอเมืองสกลนคร
  - 4.2 อำเภอกุสุมาลย์
  - 4.3 อำเภอเต่างอย
  - 4.4 อำเภอโคกศรีสุพรรณ
  - 4.5 อำเภอโพนนาแก้ว
  - 4.6 อำเภอภูพาน
  - 4.7 อำเภอกุดบาก

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 175 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 175 คน หัวหน้างานวิชาการ จำนวน 175 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,358 คน รวมทั้งสิ้น 2,708 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ปีการศึกษา 2563 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 43) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ได้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 113 คน หัวหน้างานวิชาการ จำนวน 113 คน และครูผู้สอนในโรงเรียน จำนวน 113 คน รวมทั้งสิ้น 339 คน จากโรงเรียน 113 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ จากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แบบสอบถามมีจำนวน 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ซึ่งได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วันที่ 9 เดือน กันยายน พ.ศ. 2563 เลขที่ใบรับรอง 019/2563 ออกโดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ซึ่งภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .781- .885 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .936 และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .800- .837 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .930

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

2. ส่งหนังสือพร้อมด้วยแบบสอบถามถึงผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน และขอรับแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์หลังจากตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้แบบสอบถามกลับคืนมา 339 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือวิจัย ได้แก่ ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test) กรณีทดสอบพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ให้ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธีการของ Least Significant Difference (LSD) การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด
2. ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด
3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน พบว่า จำแนกตามสถานภาพ และจำแนกตามอำเภอที่โรงเรียนตั้งอยู่ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน
4. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน พบว่า จำแนกตามสถานภาพ ประสบการณ์ในการทำงาน และอำเภอที่โรงเรียนตั้งอยู่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับ สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .744
6. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีอำนาจพยากรณ์ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน และด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการพัฒนาครูและบุคลากรด้านวิชาการ และด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
7. แนวทางการยกระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ดังนี้ 7.1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านวิชาการ มีการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และนำหลักสูตรไปใช้ 7.2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแผนในการพัฒนาครูและบุคลากรด้านวิชาการที่ชัดเจน ยุติธรรม ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเอง เช่น การประชุม อบรม และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น 7.3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณธรรมและจริยธรรม และ 7.4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ทั้งทางด้านกายภาพและจิตวิทยา

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 อภิปรายผล ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธัญญลักษณ์ ผาภูมิ (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ดวงพร แสนภูวา (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีสถานภาพ ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของโรงเรียน และอำเภอที่โรงเรียนตั้งอยู่ แตกต่างกัน พบว่า

3.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน พบว่า โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิพัฒน์พงษ์ วิเศษ (2560, หน้า 163-170) ได้ทำการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน พบว่า โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิมลสิริ มังธานี (2559, หน้า 127-140) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

3.3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกัน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วันเพ็ญ รัตนอนันต์ (2555, หน้า 45) ได้ทำการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวม และรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

3.4 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่อยู่ในอำเภอที่โรงเรียนตั้งอยู่ต่างกัน พบว่า โดยรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ผกากรอง ศรีประโหม (2558, หน้า 131-139) ได้ทำการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ที่มีสถานภาพ ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของโรงเรียน และอำเภอที่โรงเรียนตั้งอยู่ ที่แตกต่างกัน พบว่า

4.1 ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ที่มีสถานภาพต่างกัน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิพัฒน์พงษ์ วิเศษ (2560, หน้า 163-170) ได้ทำการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน

4.2 ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ดวงพร แสนภูวา (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

4.3 ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกัน พบว่า โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สรายุทธ ลิ้มมาจันทร์ (2563, หน้า 85-206) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน พบว่า โดยรวม มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.4 ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ที่อยู่ในอำเภอที่โรงเรียนตั้งอยู่ต่างกัน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ หทัยชนก ปัญญา (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน

5. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (X) กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน (Y) พบว่า โดยรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์เท่ากับ .744 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มนัส ทวีกัน (2561, หน้า 141-152) ได้ทำการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการ มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีอำนาจพยากรณ์ ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน และด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการพัฒนาครูและบุคลากรด้านวิชาการ และด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการศึกษาของพิพัฒน์พงษ์ วิเศษ (2560, หน้า 163-170) ได้ทำการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน มีอำนาจพยากรณ์ ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ วิจารณ์ และด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการพัฒนาคุณภาพครู มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรด้านวิชาการ ควรเข้ารับการฝึกอบรม แสวงหาความรู้ พัฒนาตนเองให้มีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ช่วยเหลือส่งเสริมกันเพื่อความสำเร็จและประโยชน์สูงสุดของสถานศึกษา

1.2 ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมสนับสนุนคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้มีการคิดค้น ผลิต จัดหา และพัฒนา สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ให้เพียงพอเหมาะสมกับสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการ และหารูปแบบนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาระบบงานวิชาการให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ที่อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ เพื่อนำไปแก้ไข ปัญหา ปรับปรุงข้อบกพร่อง ที่อาจจะเกิดขึ้นกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ไชยา ภาวะบุตร. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการ*. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ดวงพร แสนภูวา. (2559). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- ธัญญลักษณ์ ภาภูมิ. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ผลการรอง ศรีประไพ. (2558). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พิพัฒน์พงษ์ วิเศษ. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- มนัส ทวีกัน. (2561). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วันเพ็ญ รัตนอนันต์. (2555). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิมลสิริ มังธานี. (2559). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สรายุทธ สิมมาจันทร์. (2563). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- หทัยชนก ปัญญา. (2558). ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.